

संस्कृतभारती
पत्रालयद्वारा संस्कृतम्
कोविदपरीक्षा

8/20

पत्र - षण्मास्यम्

दिना - १००

दिनम् - शारदीयः सं॥ भाद्रपदशुक्लद्वादशी
मानुषाभारतः, ३०.०८.२०२०

एकेन वाक्येन उत्तरं लिखत । (पञ्चानाम्)

१. नलस्य वंशः कः ? ३६
२. निषधदेशे कस्य प्रभावः आसीत् ? १३६
३. कलिः कां प्रतिज्ञाम् अकरोत् ?
४. इन्द्रपदवीं कथं लभ्यते ? ६६
५. सरस्वती कान् वर्णयितुम् आरब्धवती ? १३६
६. सरस्वती नलमहाराजस्य कं मन्त्रं प्रदत्तवती ? ५१२
७. तपोनिरतायाः पार्वत्याः किं नाम प्रसिद्धम् ? ६३९
८. पार्वत्याः माता कः ? १
९. ईश्वरः कन्यायाचनायं प्रेषयितुं कान् स्मृतवान् ? ५२
१०. यदा कुमारः जातः तदा तं का पालितवती ? १६०
११. पूर्वजन्मनि पार्वती का आसीत् ? १२३
१२. गङ्गाया इत्येवः कुत्र निश्चितम् ? १५१

२. द्वयोः पदविभागं कृत्वा अन्वयरचनां प्रतिपदार्थं तात्पर्यं (संस्कृतभाषया) च लिखत ।

१. तं विस्मिन् वेनरुवाच साधो मायां मयोदय्य परीक्षितोऽसि ।
अप्रतिप्रभावात्मयि नान्तकोऽपि प्रभुः प्रहृष्टं किमुतान्यहिंसाः ॥
२. तथेति गामुक्यते द्वितीयः सद्यः प्रविष्टमभिमुक्तबाहुः ।
य न्यस्तशास्त्रे हरये स्वदेहमुपानयस्मिन्ममिवाभिषम्य ॥
३. इत्थं त्रयं धारयतः प्रजार्थं समं मङ्गित्वा महीयकीर्तः ।
सप्त व्यतीतिमुत्तिगुणानि तस्य दिनानि दीनोदरभोषितस्य ॥

३. एकस्य सुभाषितस्य तात्पर्यम् आङ्ग्लभाषया कन्नडभाषया वा लिखत । ५
१. अकृत्यं नैव कर्तव्यं प्राणत्यागेऽपि संस्थिते ।
न च कृत्यं परित्याज्यम् एष धर्मः सनातनः ॥
२. सुहृद्विराप्तैरसकृद्भारितं स्वयं च बुद्ध्या प्रविचारिताश्रयम् ।
करोति कार्यं खलु यः स बुद्धिमान् स एव लक्ष्म्या यशसां च भाजनम् ॥

४. ससन्दर्भं संस्कृतेन व्याख्यात । (पञ्च)

१. तव जननं ब्रह्मणः कुले ।
२. कोलाहलः न कर्तव्यः ।
३. त्वम् अभिनीकुमारः अपि न ।
४. इयं पार्वती हरस्य अर्धाङ्गिनी भविष्यति ।
५. वरपक्षीयाः एव भवतीम् अन्विष्येयुः ।
६. परमेश्वरं प्राप्नुमेव इदं तपः ।
७. तत्र राज्ञः गोत्रप्रवक्त्री भूत्वा कार्यं कुरु ।

५. अ. विग्रहवाक्यं विलिख्य समासनाम लिखत । (षण्णाम्)

१. नारिकेलवृक्षः २. सप्तशती ३. अभिहरि
४. करकिसलयेन ५. द्वाविंशतिः ६. स्वच्छीकृत्य
७. अर्धमः ८. कुरूपम्

आ. समतलपदं लिखत । (षण्णाम्)

१. असरलं सरलं कृत्वा
२. कैलासः इति अद्रिः
३. न विद्यते धनं येन
४. विद्यया मान्यः
५. दाने शूरः
६. वाक् च अर्थः च
७. श्वेतानि वस्त्राणि यस्य सः
८. रूपस्य योग्यम्

६. अ. अधोनिर्दिष्टानां णिजन्तरूपम् आवरणे सूचितरूपेण लिखत । (पञ्चानाम्)

१. खादति (वर्तमानकालः)
२. मृणोति (क्त्वान्तरूपम्)
३. ददाति (कृत्य - पुं.)
४. पश्यति (भूतकालः)
५. पिबति (तुमुग्रन्तम्)
६. भावति (भविष्यत्कालः)

आ. उदाहरणानुसारं णिजन्तप्रयोगं कृत्वा द्वितीयं वाक्यं पूरयत ।

- उदा - अश्वः रथं वहति । सारथिः अश्वैः रथं वाहयति ।
१. वृक्षात् फलं पतति । सः .....

२. बालकाः कथां जानाति । पितामहः .....
३. अहं शालां प्राप्नोमि । माता .....
४. बालिका पुस्तकं नयति । माता .....
५. गणेशः महाभारतम् अलिखत् । व्यासः .....

७. अ. तद्वितान्तां विग्रहवाक्यानि लिखत । (पञ्चानाम्)

१. वैतथ्यः २. गुणिनी ३. राधेयः ४. भारतीयः
५. ऐन्द्रम् ६. रूपवती ७. कोमलत्वम्

आ. अन्तलिङ्गविभक्तिवचनानि लिखत । (अष्टानाम्)

१. आस्वादवद्भिः २. वत्सहृतावशेषम् ३. मुनिहोमधेनुः
४. दर्शितशिष्यवृत्तिः ५. पारणा ६. गौरीगुरोः
७. मया ८. इच्छन् ९. वचः
१०. लाजैः

८. अ. सप्तन्तरूपानि लिखत ।

१. द्रष्टुम् इच्छा २. भवितुम् इच्छा ३. आनुम् इच्छा
४. पाप्नुम् इच्छा ५. श्रोतुम् इच्छा

आ. अधोनिर्दिष्टेषु वाक्येषु स्थलाक्षरपदानि पदानि परिष्कृत ।

१. सङ्ख्यापूर्वः समासः अव्ययीभावः ।
२. इच्छार्थे णिच्प्रत्ययः भवति ।
३. कुमारसम्भवकाव्यस्य कर्ता श्रीहर्षः ।
४. एषः कर्णः इव इत्यत्र रूपकालङ्कारः ।
५. कुत्सितं रूपं कुरूपम् इत्यत्र गविसमासः ।

९. अ. उपजातिवृत्तम् उदाहरणसहितं संस्कृतेन विवृणुत ।

- आ. बहूनामप्यसाराणां संहतिः कार्यसाधिका ।
तृणैरारभ्यते रज्जुः तथा नागोऽपि बध्यते ॥
अत्र कः अलङ्कारः, तस्य लक्षणं किम् इत्यादि विवृणुत ।

१०. अ. शिवपार्वत्योः विवाहनिमित्तं विवाहमहोत्सवं च वर्णयत ।

(१५५)

आ. परिसरमालिन्य-स्वच्छीकरणविषये विचिन्त्य कानिचन वाक्यानि लिखत ।

अथवा

एषु दिनेषु आबालवृद्धानामपि आनूलेन द्वारा मुखम् अष्टपदा पाठनं प्रचलत्
अस्ति । तस्य अनुभवं दशाधिकैः वाक्यैः विवृणुत ।

***

- 3-10-20
- 1-10-20
- 1-10-20
- 1-10-20